

گفت‌وگوی «جام جم» با محمد پورصباغیان تهیه‌کننده و کارگردان ویژه برنامه یلدا

دوره‌می یلدایی در «خانه جلال»

پیشینه‌ها «جام جم» برای دوستداران مطالعه در طولانی‌ترین شب سال

«یلدا»، بی‌کتاب لطفی ندارد

کارشناسان در گفت‌وگو با «جام جم» هشدار دادند

فضای مجازی، آفت دوره‌می‌های یلدایی

هنرمندان در گفت‌وگو با «جام جم» از «یلدا» می‌گویند

سرخ‌خاطرهای شب بلند

یلدا

چهارشنبه
۳۰ آذر ۱۴۰۱
شماره ۶۳۸۷
ویژه فرهنگ - هنر
رسانه - جامعه

«جام جم» الگوی ایرانی را برای دوره‌می‌های امروزی بررسی می‌کند

یلدا؛ ۸۰۰۰ سال آیین برای دورهم نشینی

۸۰ ایران... حجت! نظری، برنده تندیس، لوح و مبلغ ۱۲۰ میلیون ریال

بخش طرح‌نامه پژوهشی: پیشینه‌ها شایسته حمایت؛ «اطلس جامع هنر سینمایی کشور (با رویکرد تدوین سند الگوی راهبردی توسعه هنر سینما در ایران اسلامی)» هادی مؤمنی، برنده مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال

بخش مقاله علمی: اثر برگزیده: «ارائه نگاشت راهکارهای مرجعیت جشنواره جهانی فیلم فجر» احسان سالی، مهدی عبدالحمید، فرشاد عسگری‌کیا، معصومه سروندی، برنده تندیس، لوح و مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال

بخش رساله دکتری: اثر شایسته تقدیر: «مطالعه تطبیقی مفهوم سینمای ملی در سینمای ایران و مصر با تأکید بر الگوی روایت» (مطالعه‌ای بر سه فیلم‌ساز ایرانی و مصری) محمد خیردیب، برنده مبلغ ۱۲۵ میلیون ریال

بخش طرح پژوهشی: اثر شایسته تقدیر: «مطالعه تجربه مخاطب در مواجهه با فیلم‌های سازمان سینمایی سوره در چهلمین جشنواره فجر؛ فیلم‌های سینمایی هناس، شادروان، ضد و دسته دختران» سیاوش صلواتیان برنده مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال

بخش طرح پژوهشی: اثر برگزیده: «بهره‌گیری از ظرفیت‌های هایتیکی هنر ایرانی-اسلامی در سینمای ایران» علیرضا صیاد، برنده تندیس، لوح و مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال

بخش طرح پژوهشی: اثر برگزیده: «مطالعه تجربه مخاطب در مواجهه با فیلم‌های سازمان سینمایی سوره در چهلمین جشنواره فجر؛ فیلم‌های سینمایی هناس، شادروان، ضد و دسته دختران» سیاوش صلواتیان برنده مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال

گزارش

برگزیدگان پنجمین جایزه پژوهش سال سینمای ایران معرفی شدند

نیاز سینما به پشتوانه پژوهشی

گرامی‌داشت یاد امیرحسین ندایی

در ادامه مراسم، ویدئویی از زنده‌یاد امیرحسین ندایی که با همکاری رادیو نمایش و دبیرخانه پنجمین جایزه پژوهش سال تهیه شده بود، پخش شد. سپس محمدعلی صفورا همکار زنده‌یاد امیرحسین ندایی در سخنانی بیان کرد: من با امیرحسین ندایی سابقه دوستی ۳۰ ساله، همکاری ۱۵ ساله و همسایگی ۱۰ ساله دارم. امیر به واسطه یوم‌الاطراف بودنش فردی خاص در حوزه آموزش سینما بود. این به ما کمک می‌کرد که وارد بحث‌های بینارشته‌ای شویم چون ذات سینما هنر بینارشته‌ای است. نسل امیرحسین ندایی نسلی بود که هم فیلم می‌ساخت، هم درس می‌خواند و هم عاشق سینما بود که این اتفاق حوزه آموزش را برابرتر می‌کرد. من معتقدم از دانشگاه‌ها و پایان‌نامه‌ها باید بسیار استفاده و استادان حوزه پژوهشی بسیار اهمیت داده و حتی تجلیل شدن دانش را به سمت سینمای ایران گسیل کرد. اضافه‌شدن جایزه امیرحسین ندایی به پنجمین جایزه پژوهش سال بسیار مغتنم و بارز است.

برگزیدگان جایزه پژوهش

بخش پژوهش بصری اثر شایسته تقدیر: «روزنه آبی» فرزاد فروشی، برنده لوح و مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال

بخش پایان‌نامه کارشناسی ارشد اثر شایسته تقدیر: «بومی‌سازی زانرهای سینمایی بر اساس ظرفیت‌های فرهنگی، جغرافیایی و قومی خوزستان برای سینما و تلویزیون ایران» سعید سراج‌الدین میرقاند، برنده لوح و مبلغ ۶۰ میلیون ریال

بخش پایان‌نامه کارشناسی ارشد اثر برگزیده: «گفتمان، هویت، روحانیت، تحلیل نشانه‌شناسی گفتمانی روحانیت در سینمای دهه ۷۰ و

آیین اختتامیه پنجمین جایزه پژوهش سال سینمای ایران عصر روز گذشته با حضور محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی، قادر آشنا رئیس شورای سیاست‌گذاری پنجمین جایزه پژوهش سال، امیررضا مافی دبیر پنجمین جایزه پژوهش سال، مینو خانی، رامتین شهبازی، محسن بهلولی، اصحاب رسانه و عکاسان در موزه سینما برگزار شد.

دبیر پنجمین جایزه پژوهش سال اولین سخنران این مراسم بود که ضمن تشکر از حضور مدیران فرهنگی، استادان دانشگاه و سایر حاضران بیان کرد: خدا را شکر می‌کنم که به این نقطه رسیدیم که امروز اختتامیه جایزه را برگزار می‌کنیم. از همه کسانی که در این مسیر کمک کردند، تشکر می‌کنم. شخصیت‌های تراز اولی تاکنون دبیری این جایزه را برعهده داشتند و شاید من جسات به خرج دادم که پنجمین جایزه پژوهش سال را اداره کنم.

امیررضا مافی گفت: در پنجمین دوره جایزه پژوهش سال، ۹۲ اثر به دبیرخانه ارسال شد و ۲۸ اثر به مرحله داورى رسید که شرح موقوف آن در کتاب جایزه پژوهش سال به سمع و نظر مخاطبان می‌رسد. سینمای ایران سینمای بالنده‌ای است. آنچه به عنوان میراث فرهنگی از نسل امروز می‌ماند، دیگر بناهای تاریخی و معماری نیست، بلکه سینماست که تبدیل به میراث فرهنگی امروز ما شده است.

دبیر پنجمین جایزه پژوهش سال تأکید کرد: این میراث نیازمند این است که بتواند به چیزی تکیه کند. در سال‌های اخیر به نظر می‌رسد پیوند پژوهش و سینما کاسته شده است و این مساله به بدنه سینما یادآوری می‌کند که حیات آن پیوند عمیقی با پژوهش دارد. ناگفته نماند که سینمای بدون پشتوانه در آن اغتشاش جریان دارد و برای این که میراث فرهنگی میرا نباشد نیازمند پشتوانه پژوهشی هستیم.

مافی با اشاره به این که دانشگاه‌های ما بیش از آن که به محتوا نگاه کنند به فرم و شکل و ساختار پژوهش‌ها اهمیت می‌دهند، مطرح کرد: ما دچار فقدان ادبیات بومی سینما هستیم. پس نیازمند همت کسانی هستیم که در این حوزه فعالیت می‌کنند. امیدوارم این قبیل جوایز اهتمام پژوهشگران علوم انسانی را به سینما جلب کند.

او خاطرنشان کرد: امروز به لحاظ شرایط اجتماعی در وضعیت خاصی هستیم و اتفاقا یکی از جاهایی که باید به کمک ما در این شرایط می‌آید، سینما بود که اگر چارچوب و مبنای نظری محکمی داشت، واکنش‌ساز نسبت به مسائلی که اتفاق افتاده است، متفاوت بود. امیدواریم دست‌اندرکاران سینما عاری از هیجان با پدیده‌های اجتماعی مواجه شوند؛ یعنی فارغ از سیاست‌زدگی واکنش نشان بدهند. همه ما فرزند یک سرزمین هستیم و آنچه از روزگار ما باقی می‌ماند، سینمای ماست که باید دست به دست هم دهیم تا غنی‌تر شود.

یادداشت

عشق، زندگی، وطن و دیگر هیچ

کمیتر پیش می‌آید من کتابی را چند بار بخوانم. خیلی دلم برای کتابی تنگ شود، می‌روم و بخش‌هایی از آن را که زیرش با مداد خط کشیده‌ام دوباره می‌خوانم، اما به خوبی یادم هست چند سال پیش وقتی کتاب «کوچه نقاش‌ها» را خواندم، بدون این‌که حتی یک روز وقت تلف کنم، شروع به خواندن دوباره‌اش کردم. برای این کارم هم دلایل زیادی دارم که اینجا مجالی برای توضیح تک‌تک‌شان نیست و صرفاً به همین نکته بسنده می‌کنم که به قدری نثر شیوا و رنگارنگ این کتاب تا عمق جان و اندیشه‌ام نفوذ کرد که مجذوبش شدم. «کوچه نقاش‌ها» با بیانی روان و متفاوت به هشت سال جنگ ایران و عراق می‌پردازد و هم‌زمانی سید ابوالفضل کاظمی، راوی کتاب با شهید چمران و دو سال حضور در خاک کردستان از قسمت‌های زیبا و خواندنی کتاب است. این کتاب منبع ارزشمندی برای محققان تاریخ است که شخصا خواندن آن را به تمام علاقه‌مندان تاریخ شفاهی جنگ ایران و عراق توصیه می‌کنم.

سید ابوالفضل کاظمی، فرمانده گردان بسیجی لشکر ۲۷ محمد رسول... (ص) در طول جنگ در چند عملیات به صورت نیروی آزاد شرکت داشته و در عملیات کربلای ۵ و ۸ فرمانده گردان عملیاتی میثم بوده‌است. او خود متولد کوچه نقاش‌ها در محله گارد ماشین دودی بین خیابان صفاری و خیابان خراسان است و به دلیل علاقه به این محله و کوچه، نام کتاب را «کوچه نقاش‌ها» گذاشته‌است. این کتاب ماحصل مصاحبه راحله صوری با سید ابوالفضل کاظمی طی سه ماه است و در دنیای امروز که خاطرات بسیاری از مجاهدان فراموش شده، تلاشی بسیار تحسین برانگیز است. خاطرات ابوالفضل کاظمی در این کتاب از آن جهت سزاوار تأمل و توجه است که فرمانده گردان هم با فضای قرارگاهی رده‌های بالایی فرماندهی جنگ و هم با فضای درون گروهی نیروهای رزمنده و خط‌شکن ارتباطی تنگاتنگ دارد و بازنمایی حضور او در این فضای پیچیده جذابیت خاصی به کتاب بخشیده‌است. سید ابوالفضل کاظمی چهره‌ای است که پیش از رزمندگی بودن در میدان دفاع مقدس، یکی از لوطی‌های مشهور تهران به شمار می‌رود. او در کردانی خدمت کرده و پایگاه‌گزارش بوده که معروف به گردان لوطی‌هاست. کاظمی بارها در عملیات مختلف مقابل تیر و ترکش دشمن قرار گرفت و دچار مجروحیت‌های سخت و جانفرسا شد. دیروز ۲۹ آذرماه خبر درگذشت او این نکته را برایم یادآوری کرد که شهادت غریبانه این شهید هر چند درآورد، اما جقدر تأثیر برانگیز و درخشان است. آنها زمانی که دل دریایی‌شان را به آب می‌زدند تا از وطن‌مان دفاع کنند، نمی‌دانستند تا سال‌ها در گوشه‌ای از تاریخ مملکت، آرام و رازآلود می‌مانند و مظلومیت‌شان مانند تمام زندگی و شهادت‌شان منحصربه‌فرد می‌شود. تعبیر ناروایی نیست اگر امروز ابوالفضل کاظمی را یکی از دلیرترین ناشناخته‌های صحنه جنگ بدانیم. دیروز در حالی خبر تلخ شهادت سید ابوالفضل کاظمی مخایره می‌شد که او همواره پیگیر حال جوانانی بود که در دام اعتیاد اسیرند. او با همان روح بزرگش، به دنبال بازگرداندن آنها به جامعه و خانواده بود. می‌دانیم که جای خالی او به این زودی‌ها پر نمی‌شود. روحش شاد و یادش گرامی باد.

